

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ ఏకత్రింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకత్రింశః సర్గః ॥

అకంపనసమ్మత్యా రావణస్య సీతాపహరణాయ గమనం మారీచస్య వచసా
తస్య పునర్లంకాయామేవ పరావర్తనం

త్వరమాణస్తతో గత్వా జనస్థానాదకంపనః |
ప్రవిశ్య లంకాం వేగేన రావణం వాక్యమబ్రవీత్ || 3.31.1 ||

జనస్థానస్థితా రాజన్ రాక్షసా బహవో హతాః |
ఖరశ్చ నిహతః సంఖ్యే కథంచిదహమాగతః || 3.31.2 ||

ఏవముక్తో దశగ్రీవః క్రుద్ధః సంరక్తలోచనః |
అకంపనమువాచేదం నిర్దహన్నివ తేజసా || 3.31.3 ||

కేన భీమం జనస్థానం హతం మమ పరాసునా |
కో హి సర్వేషు లోకేషు గతిం నాధిగమిష్యతి || 3.31.4 ||

న హి మే విప్రియం కృత్వా శక్యం మఘవతా సుఖం |
ప్రాప్తుం వైశ్రవణేనాపి న యమేన చ విష్ణునా || 3.31.5 ||

కాలస్య చాప్యహం కాలో దహేయమపి పావకం |
మృత్యుం మరణధర్మేణ సంయోజయితుముత్సహే || 3.31.6 ||

వాతస్య తరసా వేగం నిహంతుమపి చోత్సహే |
దహేయమపి సంక్రుద్ధస్తేజసాఽఽదిత్యపావకౌ || 3.31.7 ||

తథా క్రుద్ధం దశగ్రీవం కృతాంజలిరకంపనః |
భయాత్ సందిగ్ధయా వాచా రావణం యాచతేఽభయం || 3.31.8 ||

దశగ్రీవోఽభయం తస్మై ప్రదదౌ రక్షసాం వరః |
స విస్తభోఽబ్రవీద్ వాక్యమసందిగ్ధమకంపనః || 3.31.9 ||

పుత్రో దశరథస్యాస్తే సింహసంహననో యువా |
రామో నామ మహాస్కంధో వృత్తాయతమహాభుజః || 3.31.10 ||

శ్యామః పృథుయశాః శ్రీమానతుల్యబలవిక్రమః |
హతస్తేన జనస్థానే ఖరశ్చ సహదూషణః || 3.31.11 ||

అకంపనవచః శ్రుత్వా రావణో రాక్షసాధిపః |
నాగేంద్ర ఇవ నిఃశ్వాస్య ఇదం వచనమబ్రవీత్ || 3.31.12 ||

స సురేంద్రేణ సంయుక్తో రామః సర్వామరైః సహ |
ఉపయాతో జనస్థానం బ్రూహి కచ్చిదకంపన || 3.31.13 ||

రావణస్య పునర్వాక్యం నిశమ్య తదకంపనః |
ఆచచక్షే బలం తస్య విక్రమం చ మహాత్మనః || 3.31.14 ||

రామో నామ మహాతేజాః శ్రేష్ఠః సర్వధనుష్మతాం |
దివ్యాస్త్రగుణసంపన్నః పరం ధర్మం గతో యుధి || 3.31.15 ||

తస్యానురూపో బలవాన్ రక్షాక్షో దుందుభిస్వనః |
కనీయాన్ లక్ష్మణో భ్రాతా రాకాశశినిభాననః || 3.31.16 ||

స తేన సహ సంయుక్తః పావకేనానిలో యథా |
శ్రీమాన్ రాజవరస్తేన జనస్థానం నిపాతితం || 3.31.17 ||

నైవ దేవా మహాత్మానో నాత్ర కార్యా విచారణా |
శరా రామేణ తూత్సృష్టా రుక్మపుంఖాః పతత్త్రిణః || 3.31.18 ||

సర్పాః పంచాననా భూత్వా భక్షయంతి స్మ రాక్షసాన్ |
యేన యేన చ గచ్ఛంతి రాక్షసా భయకర్షితాః || 3.31.19 ||

తేన తేన స్మ పశ్యంతి రామమేవగ్రతః స్థితం |
ఇత్థం వినాశితం తేన జనస్థానం తవానఘం || 3.31.20 ||

అకంపనవచః శ్రుత్వా రావణో వాక్యమబ్రవీత్ |
గమిష్యామి జనస్థానం రామం హంతుం సలక్షణం || 3.31.21 ||

అథైవముక్తే వచనే ప్రోవాచేదమకంపనః |
శృణు రాజన్ యథావృత్తం రామస్య బలపౌరుషం || 3.31.22 ||

అసాధ్యః కుపితో రామో విక్రమేణ మహాయశాః |
ఆపగాయాస్తు పూర్ణాయా వేగం పరిహరేచ్ఛరైః || 3.31.23 ||

సతారాగ్రహనక్షత్రం నభశ్చాప్యవసాదయేత్ |
అసౌ రామస్తు సీదంతీ శ్రీమానభ్యుద్ధరేన్మహీం || 3.31.24 ||

భిత్త్వా వేలాం సముద్రస్య లోకానాప్లావయేద్ విభుః |
వేగం వాపి సముద్రస్య వాయుం వా విధమేచ్ఛరైః || 3.31.25 ||

సంహత్య వా పునర్లోకాన్ విక్రమేణ మహాయశాః |
శక్తః శ్రేష్ఠః స పురుషః స్రష్టం పునరపి ప్రజాః || 3.31.26 ||

నహి రామో దశగ్రీవ శక్యో జేతుం రణే త్వయా |
రక్షసాం వాపి లోకేన స్వర్గః పాపజనైరివ || 3.31.27 ||

న తం వధ్యమహం మన్యే సర్వైర్దేవాసురైరపి |
అయం తస్య వధోపాయస్తన్మమైకమనాః శృణు || 3.31.28 ||

భార్యా తస్యోత్తమా లోకే సీతా నామ సుమధ్యమా |
శ్యామా సమవిభక్తాంగీ స్తీరత్నం రత్నభూషితా || 3.31.29 ||

నైవ దేవీ న గంధర్వీ నాప్సరా న చ పన్నగీ |
తుల్యా సీమంతినీ తస్యా మానుషీ తు కుతో భవేత్ || 3.31.30 ||

తస్యాపహర భార్యాం త్వం తం ప్రమధ్య మహావనే |
సీతయా రహితో రామో న చైవ హి భవిష్యతి || 3.31.31 ||

అరోచయత తద్వాక్యం రావణో రాక్షసాధిపః |
చింతయిత్వా మహాబాహురకంపనమువాచ హ || 3.31.32 ||

బాధం కల్యం గమిష్యామి హ్యేకః సారథినా సహ |
ఆనేష్యామి చ వైదేహీమిమాం హృష్టో మహాపురీం || 3.31.33 ||

తదేవముక్త్యా ప్రయయౌ ఖరయుక్తేన రావణః |
రథేనాదిత్యవర్ణేన దిశః సర్వాః ప్రకాశయన్ || 3.31.34 ||

స రథో రాక్షసేంద్రస్య నక్షత్రపథగో మహాన్ |
చంచుర్యమాణః శుశుభే జలదే చంద్రమా ఇవ || 3.31.35 ||

స దూరే చాశ్రమం గత్వా తాటకేయముపాగమత్ |
మారీచేనార్చితో రాజా భక్ష్వభోజ్యైరమానుషైః || 3.31.36 ||

తం స్వయం పూజయిత్వా తు ఆసనేనోదకేన చ |
అర్థోపహితయా వాచా మారీచో వాక్యమబ్రవీత్ || 3.31.37 ||

కచ్చిత్ సుకుశలం రాజన్ లోకానాం రాక్షసాధిప |
ఆశంకే నాధిజానే త్వం యతస్తూర్ణముపాగతః || 3.31.38 ||

ఏవముక్తో మహాతేజా మారీచేన స రావణః |
తతః పశ్చాదిదం వాక్యమబ్రవీద్ వాక్యకోవిదః || 3.31.39 ||

ఆరక్షో మే హతస్తాత రామేణాక్లిష్టకారిణా |
జనస్థానమవధ్యం తత్ సర్వం యుధి నిపాతితం || 3.31.40 ||

తస్య మే కురు సాచివ్యం తస్య భార్యాపహారణే |
రాక్షసేంద్రవచః శ్రుత్వా మారీచో వాక్యమబ్రవీత్ || 3.31.41 ||

ఆఖ్యాతా కేన వా సీతా మిత్రరూపేణ శత్రుణా |
త్వయా రాక్షసశార్దూల కో న నందతి నందితః || 3.31.42 ||

సీతామిహానయస్వేతి కో బ్రవీతి బ్రవీహి మే |
రక్షోలోకస్య సర్వస్య కః శృంగం ఛేత్తుమిచ్ఛతి || 3.31.43 ||

ప్రోత్సాహయతి యశ్చ త్వాం స చ శత్రురసంశయం |
ఆశీవిషముఖాద్ దంష్ట్రాముద్ధర్తుం చేచ్ఛతి త్వయా || 3.31.44 ||

కర్మణానేన కేనాసి కాపథం ప్రతిపాదితః |
సుఖసుప్తస్య తే రాజన్ ప్రహృతం కేన మూర్ధని || 3.31.45 ||

విశుద్ధవంశాభిజనాగ్రహస్త -
తేజోమదః సంస్థితదోర్విషాణః |
ఉదీక్ష్ణితుం రావణ నేహ యుక్తః
స సంయుగే రాఘవగంధహస్తీ || 3.31.46 ||

అసౌ రణాంతఃస్థితిసంధివాలో
విదగ్ధరక్షోమృగహా నృసింహః |
సుప్తస్త్వయా బోధయితుం న శక్యః
శరాంగపూర్ణో నిశితాసిదంష్ట్రః || 3.31.47 ||

చాపాపహారే భుజవేగపంకే
శరోర్మిమాలే సుమహాహవౌఘే |

న రామపాతాలముఖేఽతిఘోరే

ప్రస్కందితుం రాక్షసరాజ యుక్తం || 3.31.48 ||

ప్రసీద లంకేశ్వర రాక్షసేంద్ర

లంకాం ప్రసన్నో భవ సాధు గచ్ఛ |

త్వం స్వేషు దారేషు రమస్వ నిత్యం

రామః సభార్యో రమతాం వనేషు || 3.31.49 ||

ఏవముక్తో దశగ్రీవో మారీచేన స రావణః |

న్యవర్తత పురీం లంకాం వివేశ చ గృహోత్తమం || 3.31.50 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ఏకత్రింశః సర్గః ||